



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 168/2022-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou Legium s. r. o., Bukureštská 3, Bratislava, IČO 36 867 870, v mene ktorej koná advokát Mgr. Adrián Šándorčín, proti listu podpredsedu Okresného súdu Pezinok č. k. 1 SprV 24/2021 z 3. decembra 2021 a uzneseniu Okresného súdu Pezinok č. k. 1 SprR 3/2021 z 9. marca 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 14. februára 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) listom podpredsedu Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) č. k. 1 SprV 24/2021 z 3. decembra 2021 (ďalej len „list podpredsedu okresného súdu“) a uznesením okresného súdu č. k. 1 SprR 3/2021 z 9. marca 2021 (ďalej aj „uznesenie o nevyklúčení sudkyne“ alebo „napadnuté uznesenie“)

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd zrušil list podpredsedu okresného súdu, vec vrátil na ďalšie konanie podpredsedovi, ako aj zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada primerané finančné zadosťučinenie v sume 30 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľ je v procesnom postavení žalobcu v konaní o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 39 C 31/2018. V uvedenom konaní došlo v roku 2019 z dôvodu personálnych zmien na okresnom súde k zmene zákonného sudcu. V spore sťažovateľa sa zákonnou sudkyňou stala JUDr. Jana Ocelková.

3. Okresný súd rozhodol o žalobe sťažovateľa rozsudkom č. k. 39 C 31/2018 z 29. apríla 2019 tak, že žalobu zamietol. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) tak, že prvoinštančné rozhodnutie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd v poradí druhým rozsudkom č. k. 39 C 31/2018 z 18. októbra 2021 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) opäť žalobu sťažovateľa zamietol. Aj proti druhému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že po pojednávaní konanom 29. apríla 2019 nadobudol dôvodné podozrenie o zaujatosti zákonnej sudkyne. V nadväznosti na to podal 3. apríla 2021 námietku zaujatosti podľa § 49 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a vo vzťahu k zákonnej sudkyňi aj trestné oznámenie. Zákonná sudkyňa tiež podala trestné oznámenie na sťažovateľa. Z ústavnej sťažnosti ďalej vyplýva, že zákonná sudkyňa podľa § 50 CSP doručila predsedovi okresného súdu oznámenie o svojej zaujatosti. Krajský súd listom zo 17. mája 2021 vrátil okresnému súdu námietku zaujatosti podanú sťažovateľom z 3. apríla 2021 bez rozhodnutia z dôvodu, že nespĺňa základné náležitosti podľa § 52 CSP. Sťažovateľ opätovne podal predsedovi okresného súdu námietku zaujatosti 20. septembra 2021. Vzhľadom na to, že sťažovateľ nedostal v jednomesačnej lehote od predsedu okresného súdu žiadnu odpoveď, podal 8. novembra 2021 predsedovi krajského súdu sťažnosť na predsedu okresného súdu, ktorú 2. decembra 2021 doplnil. Po odstúpení podnetov z krajského súdu (z 8. novembra a 2. decembra 2021) podpredseda okresného súdu listom z 3. decembra 2021 (napadnutý ústavnou sťažnosťou) reagoval na sťažnosť na predsedu okresného súdu tak, že uviedol: *„Čo sa týka vašej sťažnosti na nevyhlúčenie sudkyne JUDr. Jany Ocelkovej... mám za to, že v konaní sp. zn. 39C 31/2018 pod sp. zn. 1SPrR/3/2021 zo dňa 09.03.2021 bolo vydané uznesenie predsedu súdu, v ktorom podrobne vysvetlil dôvody nevyhlúčenia zákonnej sudkyne... Vzhľadom na skutočnosť, že námietka zaujatosti sudkyne... bola riadne prerokovaná a rozhodnutá, nie je možné ju v sťažnostnom konaní ďalej preskúmať. Čo sa týka podozrenia na manipuláciu pri prerozdeľovaní spisov... mám za to, že totožnú sťažnosť ste doručili Kancelárii súdnej rady Slovenskej republiky dňa 19.07.2019, ktorá bola následne Okresnému súdu Pezinok postúpená dňa 11.10.2019 a vybavená odpoveďou na sťažnosť zo dňa 14.10.2019.“* V závere listu podpredseda okresného súdu poučil sťažovateľa o možnosti podať žiadosť o prešetrenie vybavenia sťažnosti nadriadeným krajským súdom [§ 67 ods. 1 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“)].

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti porušenie svojich práv odôvodňuje predovšetkým tým, že napriek jeho početným sťažnostiam podávaným rôznym inštitúciám, vrátane podania trestného oznámenia, nebola zákonná sudkyňa z prejednávania jeho veci vylúčená, a to ani po oznámení zaujatosti samotnou zákonnou sudkyňou. Napokon sťažovateľ namietal porušenie práv napadnutým uznesením o nevyhlúčení sudkyne, ktoré mu nebolo doručené.

6. Požiadavku primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodnil tým, že „*Súd svojim rozhodnutím o námietke zaujatosti núti sťažovateľa trpieť opísaný skutkový stav...*“, teda stav, v ktorom sudkyňa zamietla žalobu sťažovateľa.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatu ústavnej sťažnosti tvorí tvrdenie sťažovateľa o porušení práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces listom podpredsedu okresného súdu, ktorým reagoval na sťažovateľove sťažnosti proti zákonnej sudkyňi a podnety proti predsedovi okresného súdu, ako aj napadnutým uznesením o nevyhlúčení sudkyne.

III.1. K listu podpredsedu okresného súdu:

8. Ústavou vymedzená právomoc ústavnému súdu neumožňuje, aby nahrádzal rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona. Ústavný súd môže uplatniť svoju právomoc až vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd. Naopak, z čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne vyplýva, že sťažovateľ pred tým, ako požiada o ústavnú ochranu ústavný súd, musí vyčerpať všetky (iné) dostupné a účinné prostriedky ochrany svojich práv. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol (môže) domôcť ochrany svojich práv v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a v danom prípade zákonom o súdoch ustanovenými procesnými úkonmi (m. m. I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07, II. ÚS 339/2020).

9. Sťažovateľ bol v liste podpredsedu okresného súdu poučený o možnosti vyplývajúcej z § 67 ods. 1 písm. a) zákona o súdoch. V prípade pretrvávajúcej sťažovateľovej nespokojnosti s vybavením svojej sťažnosti mal možnosť požiadať nadriadený krajský súd o prešetrenie.

10. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti ústavný súd zistil, že sťažovateľ sa v súvislosti s namietaným porušením označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým listom podpredsedu okresného súdu obrátil priamo na ústavný súd bez toho, aby požiadal o prešetrenie krajský súd.

11. Na základe uvedených záverov je potrebné túto časť ústavnej sťažnosti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

12. Nad rámec uvedeného ústavný súd poukazuje aj na skutočnosť, že argumentácia sťažovateľa je zameraná výhradne na prejavy jeho nespokojnosti s výsledkom rozhodovania o namietanej zaujatosti sudkyne, ale nedostatočným spôsobom preukazuje súvislosť listu podpredsedu okresného súdu s porušením práv sťažovateľa.

III.2. K napadnutému uzneseniu okresného súdu:

13. Túto časť ústavnej sťažnosti je potrebné odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

14. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti síce namieta výsledok rozhodovania o vylúčení, resp. nevyhlúčení sudkyne, avšak zdôrazňuje, že napadnuté uznesenie mu nebolo doručené.

Z listu podpredsedu okresného súdu vyplýva, že napadnuté uznesenie vydal predseda okresného súdu a sudkyňu z prejednávania a rozhodovania vo veci nevyhlúčil. V rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti ústavný súd zistil, že sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu o zamietnutí žaloby odvolanie. Ústavný súd tiež zistil, že napadnuté uznesenie nebolo sťažovateľovi v čase podania ústavnej sťažnosti doručené.

15. Predseda súdu a v prípade jeho zaujatosti podpredseda súdu rozhodujú o vylúčení sudcu bezodkladne uznesením, proti ktorému nie je odvolanie prípustné a ktoré sa doručuje stranám sporu. Rozhodnutie predsedu súdu (alebo podpredsedu súdu) môže byť kladné aj záporné, zároveň je však rozhodnutím konečným.

16. Podľa platnej právnej úpravy konania pred všeobecnými súdmi a judikatúry všeobecných súdov sú závažné procesné pochybenia (vrátane porušenia základných práv podľa čl. 46 a nasl. ústavy) dôvodom na podanie odvolania podľa § 365 ods. 1 písm. c) CSP, podľa ktorého odvolanie možno odôvodniť tým, že rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP, podľa ktorého možno odvolanie odôvodniť aj tým, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Zároveň je možné (za splnenia zákonom ustanovených podmienok) podanie dovolania podľa § 420 písm. e) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo podľa § 420 písm. f) CSP, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (pozri napr. m. m. II. ÚS 595/2013, I. ÚS 600/2017).

17. Úlohou ústavného súdu nie je perfekcionisticky „prerábať“ konanie pred všeobecnými súdmi, a to aj keby k ním urobeným čiastkovým procesným úkonom mal výhrady (nedoručenie napadnutého uznesenia). Úlohou ústavného súdu je ochraňovať ústavnosť (nie „obyčajnú“ zákonnosť) konania pred všeobecnými súdmi, a preto je povinnosťou ústavného súdu rozlišovať medzi prípadmi, keď procesný postup priechiaci sa zákonu zároveň vyústi do protiústavnosti

a nespravodlivosti konania ako celku, a prípady, keď určitý procesný postup – hoci by ho aj bolo možné osamotene (inkontextuálne) hodnotiť, a to výlučne z formálneho pohľadu, ako postup *contra legem* – protiústavnosť konania nezaloží.

18. S prihliadnutím na skutočnosť, že sťažovateľ podal v merite veci odvolanie, v rámci ktorého mal možnosť uplatniť odvolací dôvod v zmysle § 365 ods. 1 písm. c) a b) CSP, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť smerujúcu proti napadnutému uzneseniu podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

19. Keďže ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia sťažovateľom označených práv, dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné z dôvodov podľa § 56 ods. 2 písm. a) a d) v spojení s § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť.

Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v ústavnej sťažnosti (primerané finančné zadosťučinenie).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu